

Ringvirkninger av sjømatnæringen

Lerøy - Fakta, Fisk og Film 2024, 18. januar 2024

Silje Steinsbø
Forsker, Nofima

Audun Iversen
Forsker, Nofima

Roy Robertsen
Seniorforsker, Nofima

Andre bidragsytere fra Nofima: Thomas Nyrud Bjørn I. Bendiksen, Eirik Mikkelsen

1

Utdrag fra tre prosjekter:

- Sjømatnæringens ringvirkninger
- Havbruksnæringens ringvirkninger
- Nasjonale ringvirkninger av villfiskindustrien
- Fisken og Folket

Havbruksnæringens ringvirkninger

Verdskaping og sysselsetting i 2022

Sjømatnæringens ringvirkninger

Verdskaping og ringvirkninger fra norsk sjømatnæring for 2022

Ringvirkningsanalyse av den landbaserte villfiskindustrien i Norge
En analyse med data for 2021

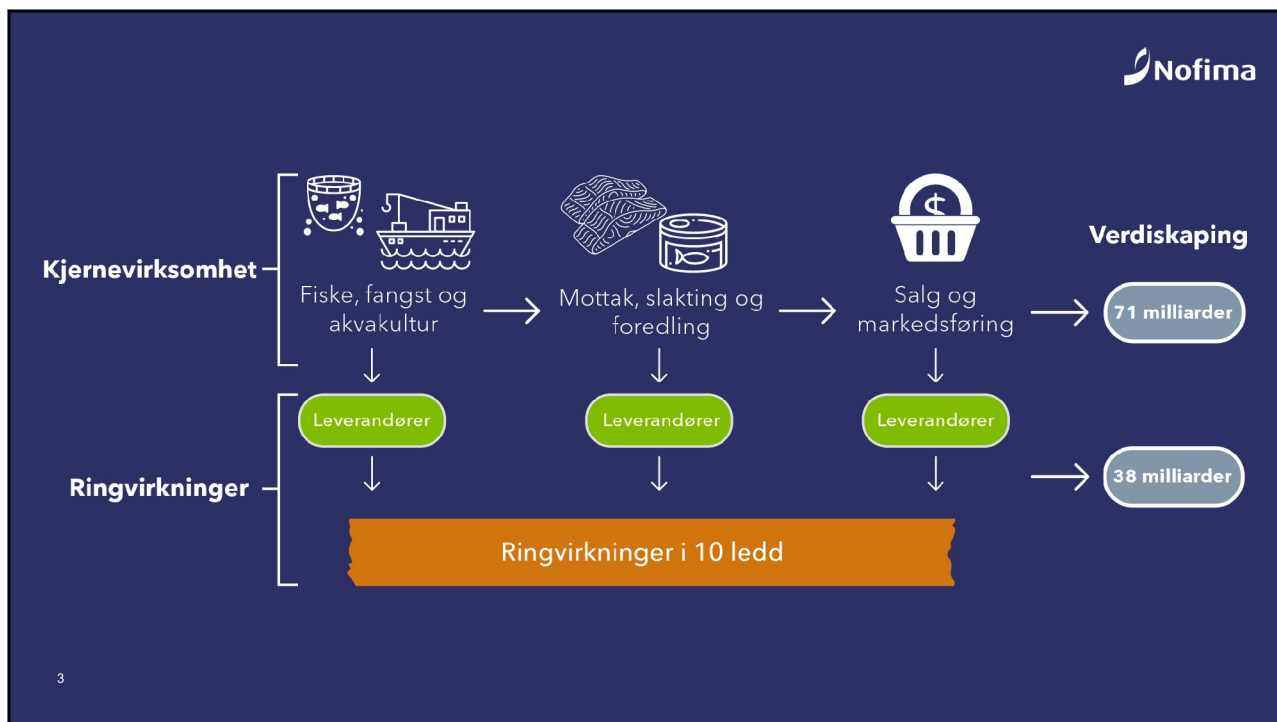
FISKEN OG FOLKET

En analyse av fiskens betydning for folket i Norge. En analyse av fiskens betydning for folket i Norge. En analyse av fiskens betydning for folket i Norge.

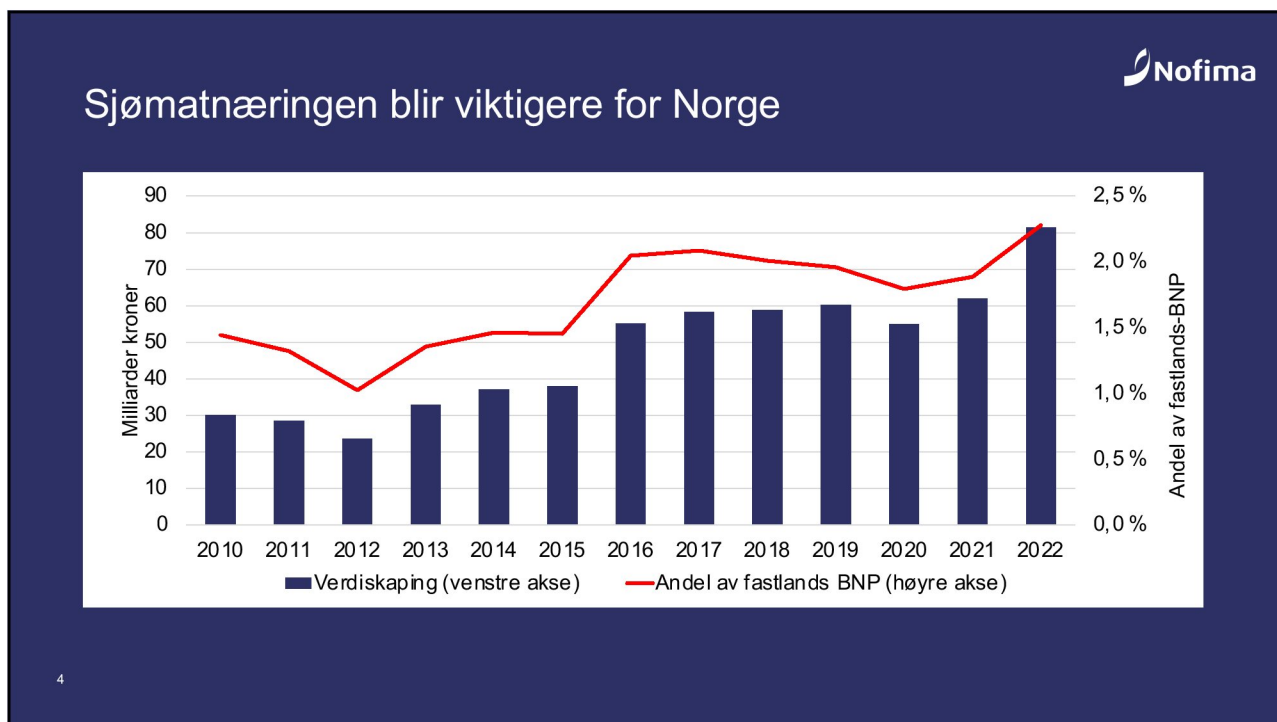
Thomas Nyrud Bjørn I. Bendiksen, Eirik Mikkelsen

Orkana

2

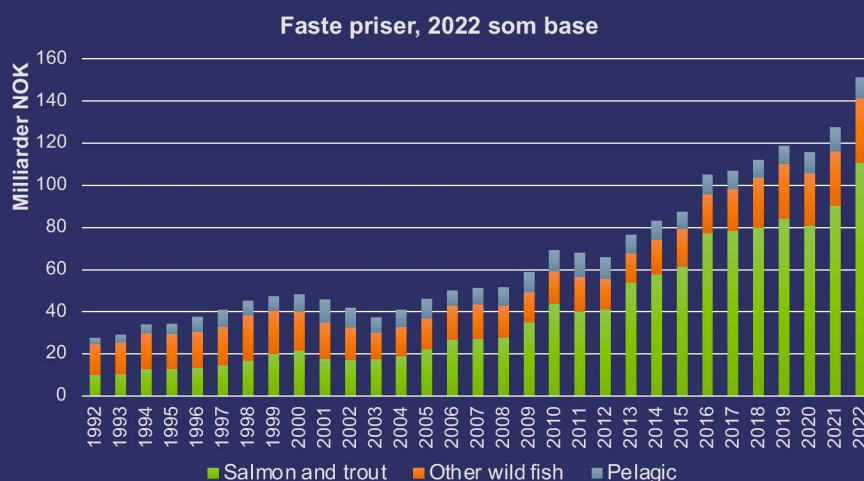

3

4

Eksportverdi fiskeri og havbruk

5

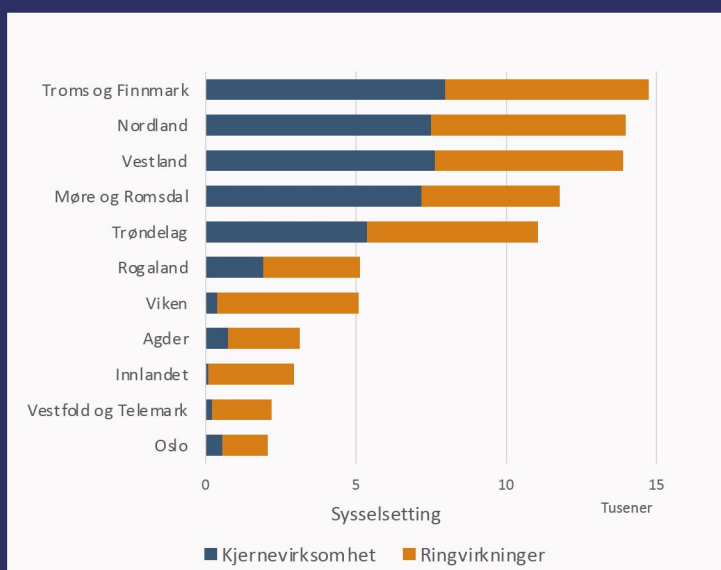
5

Sysselsetting i sjømatnæringen

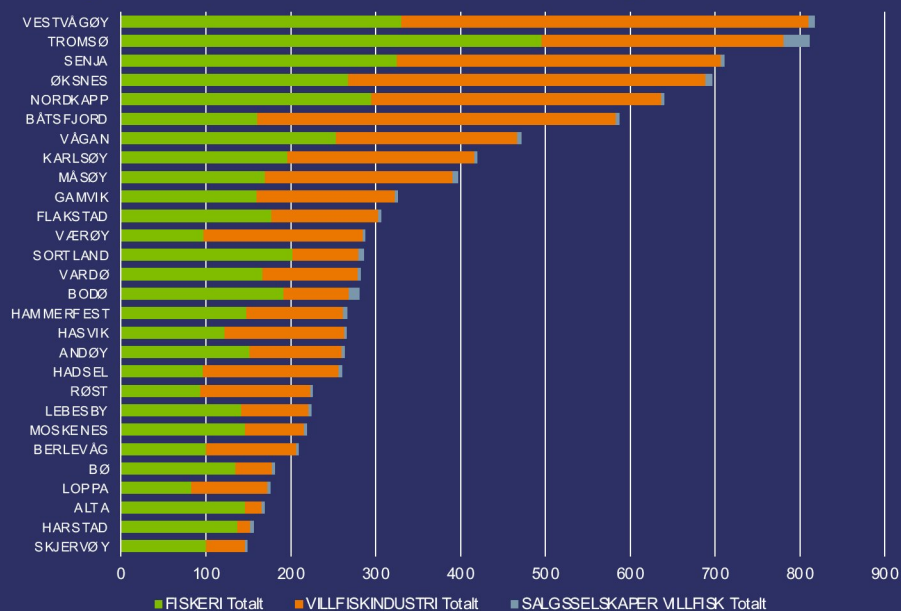
86.000 sysselsatte

90 % i de fem største fylkene

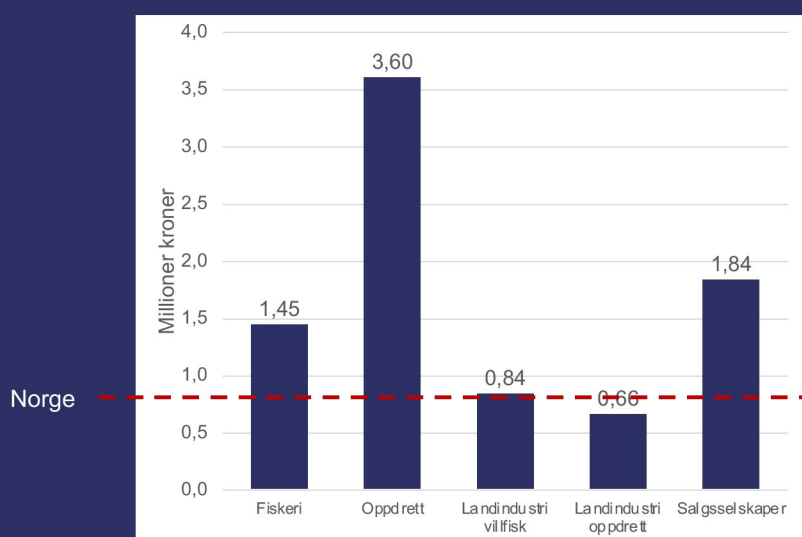
6

Sysseisseting i fiskerikommuner i Nord-Norge

7

Verdiskaping per sysselsatt

8

8

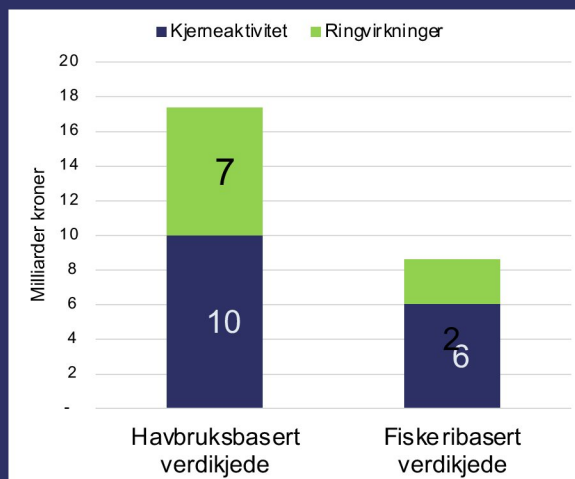
Skatt: Sjømat bidrar mer enn kjøttvekta tilsier

2,3 % av BNP

7,5 % av selskapsskatt (utenom petroleum)

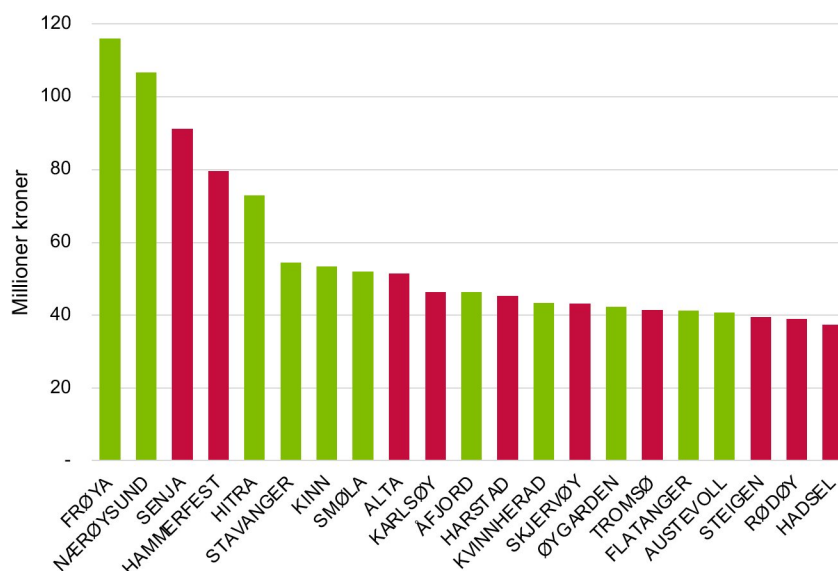
25,9 mrd. selskaps- og personskatt

9

9

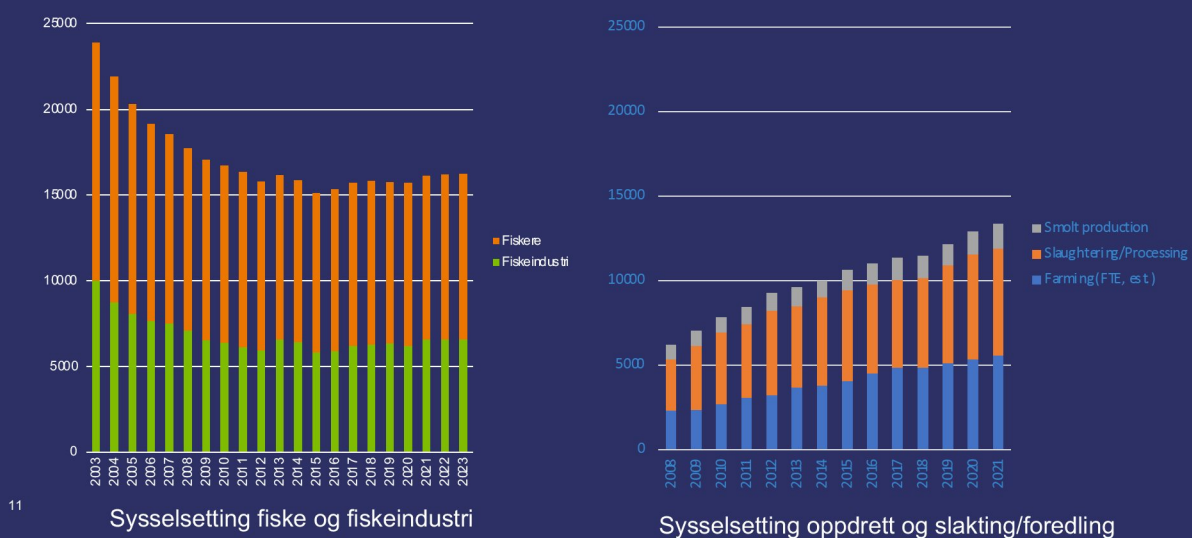
Havbruksfondet

10

10

Syssselsetting - kjernevirksomhet

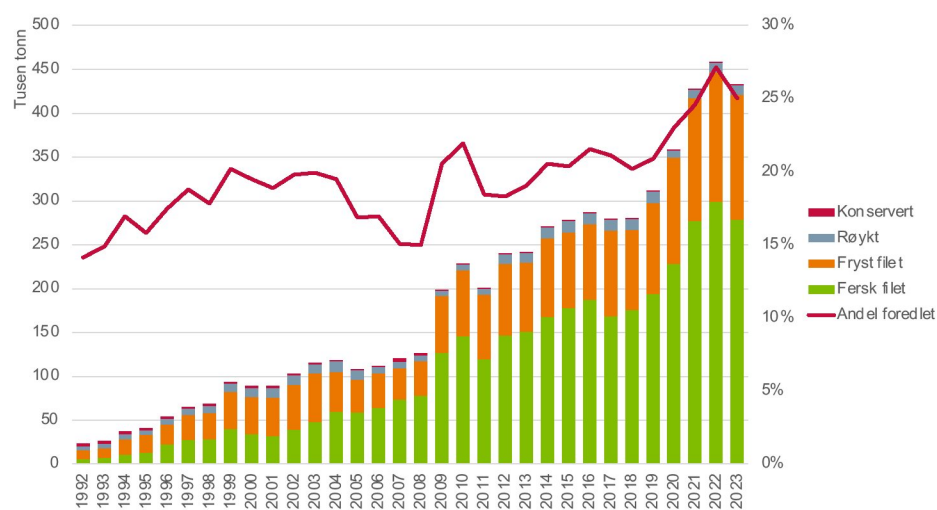

11

Men mer foredling av laks

Økt andel: 25-30 % foredles
430.000 tonn
2,5 ganger så mye som hvitfisk til foredling

12

12

Mindre hvitfisk foredles

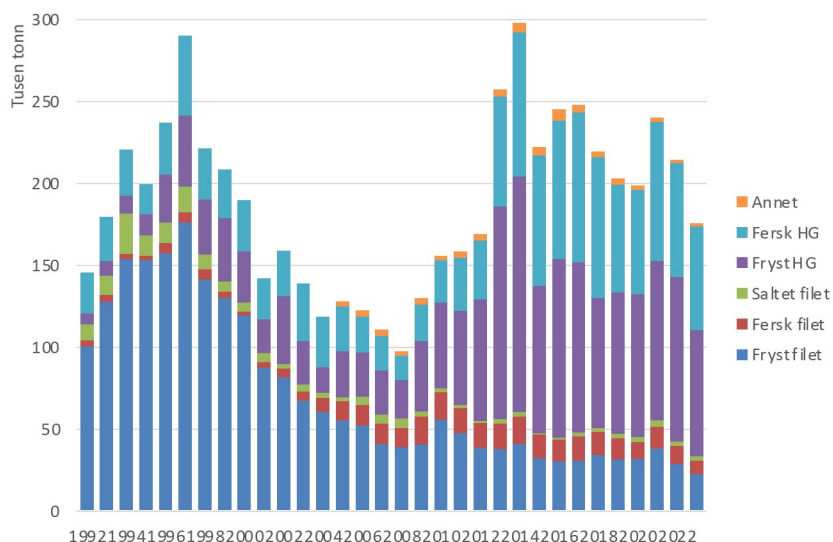

2022-2023:

Fersk HG: -9 %

Fryst HG: -23 %

Fersk filet: -24 %

13

13

Mye er forsøkt for å få til mer foredling:

- Automatisere
- Strekke sesongene/helårlig tilførsel
 - Levendelagring
 - Ferskfiskordning
 - Aktivitetskrav kongekrabbe?
 - Bruke trålere
 - Bruke fryst råstoff
- Lage mer klippfisk
- Bygge merkevare
- Lage produkter som kan foredles uten toll...

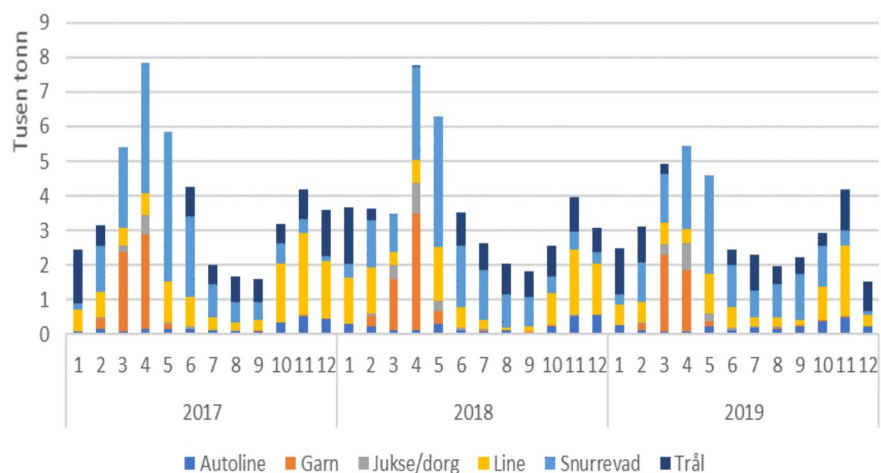
14

14

Sesongmønster

Fersk torsk Øst-Finnmark

15

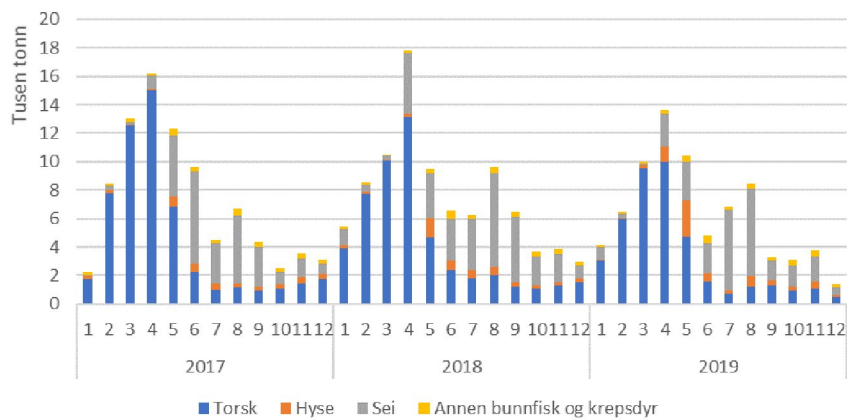
15

Hvorfor foredles det ikke mer?

Sesongvariasjoner

Ferske landinger Vest-Finnmark

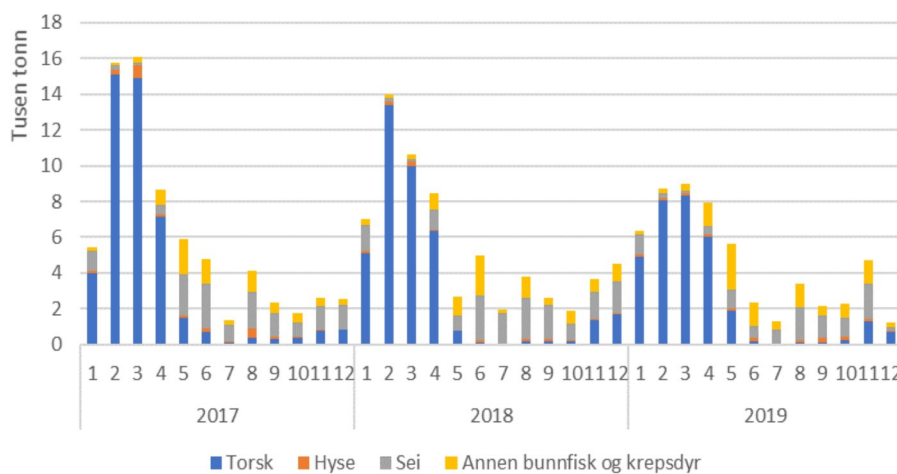
16

16

Troms

Ferske landinger, Troms

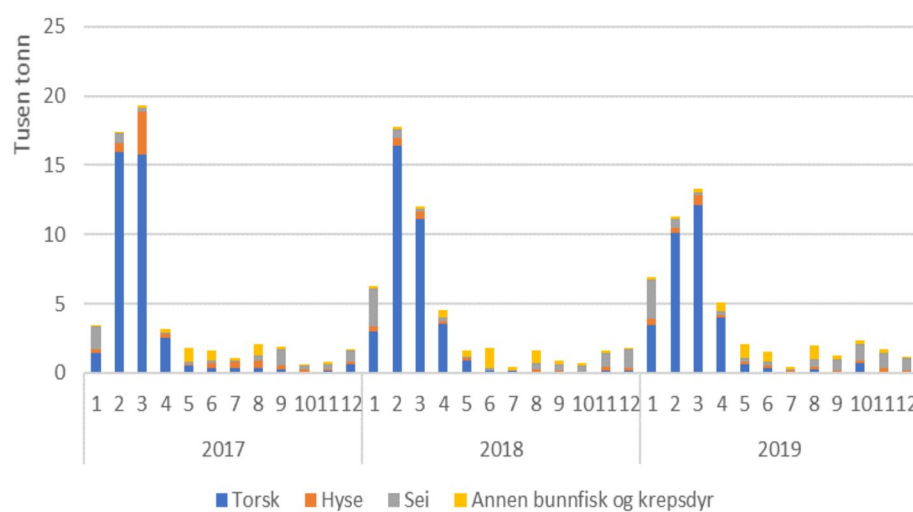
17

17

Sesongmønster

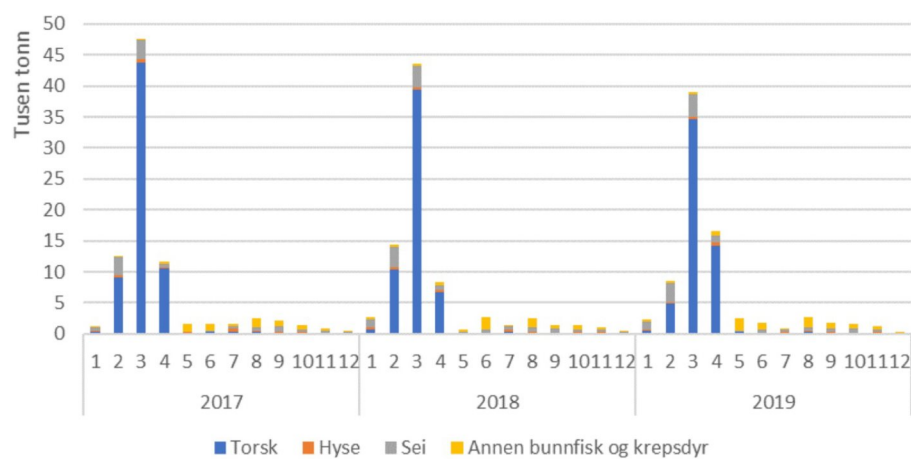
Ferske landinger, Vesterålen

18

18

Lofoten og Salten

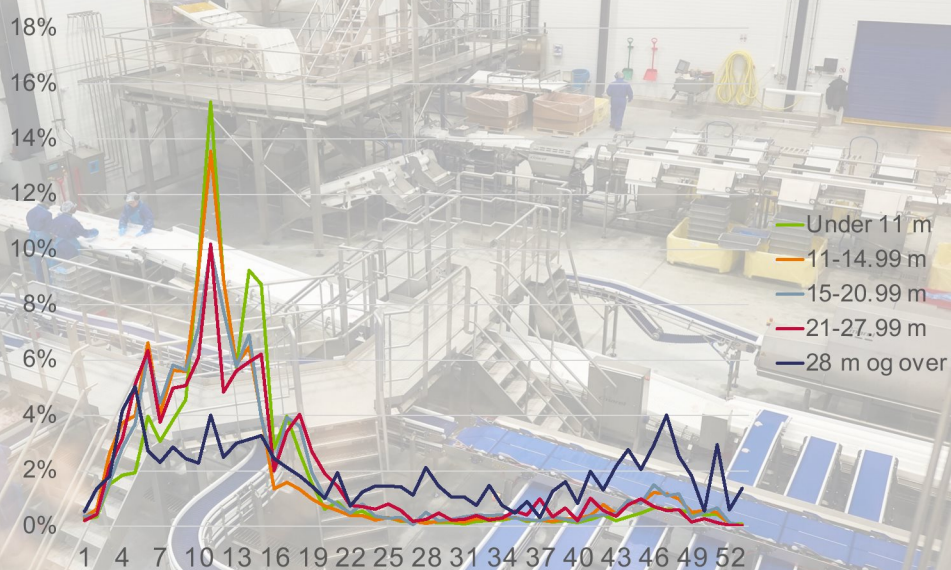
19

Figur 21 Månedsfordelte ferske landinger av bunnfisk i Lofoten og Salten for årene 2017–2019

19

Råstoff hele året?

(andel av kvote levert per uke)

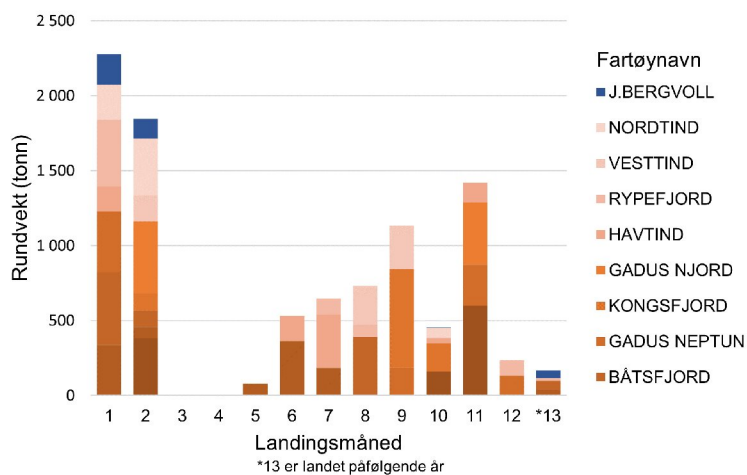
20

20

Ferskfisk fra trålerne: speiler kystflåtens landinger

Landingar i 2022

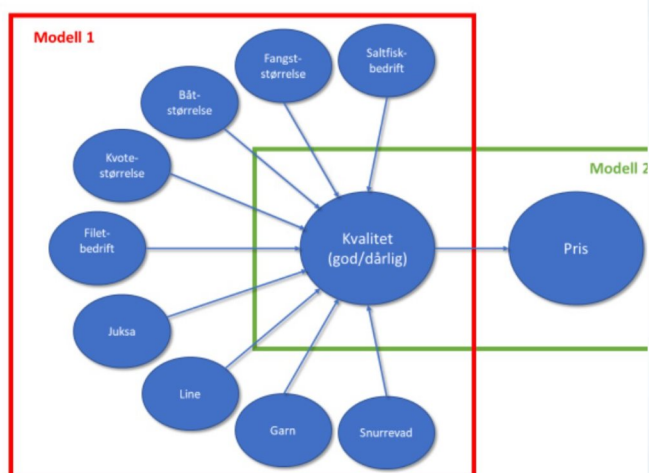
- Trålerne leveringsmønster for fersk fisk:
 - Komplementerer kystflåtens leveranser
 - Ingen leveranser i april/mai
 - Mer utover høsten enn kystflåten
 - Men bare 8-10 % leveres ferskt

21

21

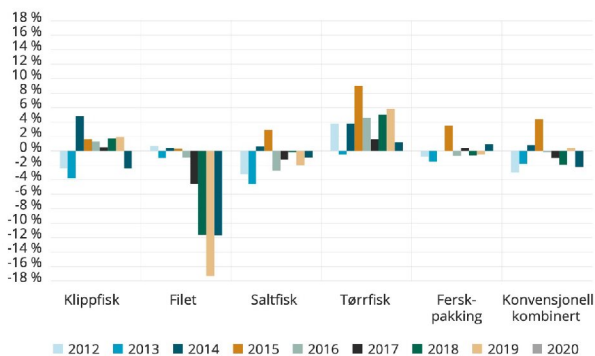
KVALITET

22

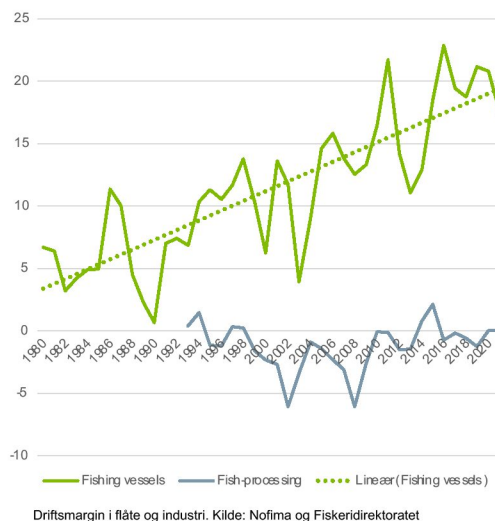
22

Hva betyr lønnsomhet for foredlingsgrad?

Figur 4.2: Resultatmargin i hvitfiskindustrien 2018–2020. Ordinært resultat før skatt i prosent av driftsinntekt. Kilde: Nofima.

23

Driftmargin i flåte og industri. Kilde: Nofima og Fiskeridirektoratet

23

Vil vi foredle mer eller mindre i Norge?

Det er mye som forklarer lokalisering av fiskeforedling:

- ✓ Transportkostnader
- ✓ Arbeidskostnader
- ✓ Markedskunnskap
- ✓ Teknologi
- ✓ Hylletid
- ✓ Klimaendringer
- ✓ Investeringskostnader
- ✓ Markedsadgang
- ✓ Valuta
- ✓ Landingsmønster
- ✓ Handelsvilkår

Ytre krefter, som for eksempel globalisering, endring av verdikjedene osv

Politikk

24

Ta-heim-beskjedar

Det blir færre fiskere over tid

Fiskeriene likevel en suksesshistorie - fra subsidier til lønnsom næring

Færre i tradisjonell fiskeindustri (men flere i laks)

Næringen viktigere for BNP – men ikke (nødvendigvis) for sysselsetting

Næringspolitikk er viktig:

Foredling kan øke – men hvordan?

Kvotemelding?

Bearbeidingsutvalg?

Pliktsystem

Deltakerlov

Omsetning

Oppdrett: Vekst krever areal

Havbruksmelding?

25

Takk for oppmerksomheten!

/Nofima

@nofima

/company/nofima/

/nofima

#nofima

Audun.iversen@nofima.no

Silje.steinsbo@nofima.no

/company/nofima/

Og takk til FHF og Sjømat Norge for finansiering

26